

TUZLA ATATÜRK İLKOKULU

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK SERVİSİ

ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE UYUM SORUNLARI

“Başağın iyi yetişmesine engel, zararlı otlar değil; çiftçinin ihmaldir.”

Konfüçyüs

Herkes sağlıklı ve başarılı bir çocuk yetiştirmek, çocuğıyla ilgili konularda bilgi sahibi olmak, sorularına cevap almak ister. Okul rehberlik servisi olarak bu yazımızdaki amacımız çocuklarda görülen davranış problemlerini anlatmak yerine, çözüme ilişkin yol gösterme olacaktır. Hangi davranış problemi olursa olsun (dikkat eksikliği, hiperkivite, tırnak yeme, tik, yalan söyleme, altına kaçırma, şiddet...) velilerimizin böyle zamanlarda ilgili kişilerden destek almaları, eğitim seminerlerimize katılmaları, yönlendirme sürecindeki adımları doğru takip etmeleri sorunun çözümüne yardımcı olacaktır.

Çocukların gelişim sürecinde problemler ile karşılaşması doğal bir sonuçtur. Çocuğın kendisi ve çevresi ile uyum içerisinde olabilmesi, sağlıklı bir kişilik oluşturabilmesi, yaşadığı topluma yararlı bir birey olabilmesi ancak çocuk ile ilgilenen yetişkinlerin çocuğın sorunlarını doğru tespit edebilmesi ve doğru tutumlar sergilemesi ile mümkündür.

Davranım bozukluğının tedavisinde, çocuklarıyla birlikte anne-babaların davranışlarının şekillendirilmesi gerekmektedir. Çünkü anne babaların tutumları, çocuğın davranışlarının gelişmesinde temel rol oynamaktadır. Davranış problemleri, bireyin kendisi ya da başkaları için sorun oluşturabilecek durumlardır. 3-4 yaşlarında görülen davranış problemlerin neredeyse yarısı ergenlik döneminde veya ileriki yaşamlarında da devam etmekte ve çocukların önemli bir çoğunluğunda, bu problemin kalıcı olma riski çok yüksek olmaktadır.

Birey ne kadar iyi bir çocukluk geçirmiş ise sorunlarını çözme becerisi de o kadar gelişmişlik gösterir. Bunun sebebi çocuğın kişilik temellerinin ilk altı yaşta şekillenmesidir. Bu nedenle toplumun ruh sağlığında çocuğın yetişmesinden sorumlu yetişkinlerin eğitilmiş ve bilgili olmaları çok önemlidir.

Döneme özgü gelişimsel özelliklerin bilinmesi, hangi davranışların kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu, hangi koşulda davranış bozukluğundan şüphe etmek gerektiğini bilmek en önemli başlangıçtır. Davranım bozukluğu olan çocuklarda iletişim yetileri, sorun çözme yetisi, dürtü kontrolü, öfke kontrolü gibi alanlardaki bozuklukların düzeltilmesi amaçlanır. Velinin ilgili uzmana başvururken aşağıdaki sorular üzerinde düşünmesi çözüm sürecini hızlandıracaktır.

- Çocuğumun problemi ne zaman başladı?
- Çocuğumun problemine ne sebep oldu?
- Çocuğumun problemi ne zaman artıyor/ azalıyor?

Çocuk yetiştirmede anne ve babaların yanlış ya da hatalı tutumları çocukların uyumsuz davranışlarının en sık rastlanan nedenlerindedir. Otoriter olma ya da aşırı hoşgörülük, ilgisizlik,

fiziksel cezalandırma, dayak, aşırı sevgi, aşırı koruma, ihmal etme, tutarsız eğitim, baskı ve zorlama gibi yanlış ana-baba tutumları uyumsuzluğa neden olduğu gibi gelişim özelliği olarak görülebilen duygu ve davranışların gelişim özelliği olmaktan çıkıp pekişmesine ve süreklilik kazanmasına da neden olabilir. Üç yaşında çocukların ben merkezli ve inatçı davranışlarda bulunması gelişim dönemlerinin bir özelliği iken, doğru tutum ve yaklaşımlar ile çocuğa destek

olunmaması inatçılığın bir kişilik özelliğine dönüşmesine neden olmaktadır. Davranış problemi gösteren çocuklar, arkadaşları tarafından dışlanabildikleri gibi, onlardan öğrenebilecekleri bazı sosyal becerilerden de yoksun kalabilmektedirler. Unutmayın ki okul ortamında başarısız olmayı, bulunduğu ortamda istenmeyen kişi olmayı, ceza almayı veya azarlanmayı kimse istemez.

Çocuğunuzu hiçbir durum ve kişi ile kıyaslanmamalıdır. Her çocuk, sorunları ve kişilik özellikleriyle ayrı bir bireydir. Çocuğu kendi sahip olduğu koşullarla değerlendirmek gerekir. Eksikliklerini yüzüne vurup bu eksikliği olmayan bireylerle kıyaslamak, onun hem anne-babaya, hem kendisine hem de kıyaslandığı kişiye karşı sevgi ve saygısını yitirmesine sebep olur.

Ev ortamındaki her yaşantıda uyulması gereken kurallar ve alınacak tavırlar anne-baba tarafından belirlenip devamı ve etkisini sağlamak için de tutarlı tavır ve konuşmalarda bulunulmalıdır. Annenin “Evet” dediği bir durumda babanın “Hayır” demesi çocuğun çelişkide kalmasına neden olacaktır. Bu ayrımı, çocuk kendisinin kayırılması ve isteklerinin gerçekleştirilmesinde de kullanacaktır.

Çocuklarda görülen problemleri davranışlardan ötürü çocuğu azarlamak, korkutmak, cezalandırmak gibi baskı yöntemlerinin uygulanması, davranışın daha da artarak devam etmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle anne-baba ve öğretmen, çocuğun olumlu davranışlarını görüp, pekiştirmeli, olumsuz davranışlar sergilendiği sırada ise çocukların ilgileri başka yönlere çekilmelidir. Çocuğun eğitiminde belirleyeceğimiz ödül ve cezaların etkisini, çocuğun istek ve ihtiyaçlarına göre ayırmak daha yerinde olacaktır.

Problem ne olursa olsun psikolojik destek için yardıma başvuran kişiler başarısız, zayıf karakterli ve ya deli değil aksine yaşamlarından ve kendilerinden sorumlu olduklarının farkında olan sorunlarıyla yüzleşmekten çekinmeyen ve yaşadıkları zorlukları çözmek için gerektiğinde yardım almasını bilen kişilerdir. Siz de gizlilik güven ve kişilik haklarına saygı çerçevesinde konuşmak istediğiniz her konuda karşısındakini yargılamadan dinleyecek ve karşılaştığınız sorunları çözmede size yardımcı olacak bir uzmandan yardım almaktan çekinmeyin ve lütfen sizin çocuğunuzun ve ailenizin mutluluğu için ön yargılarınızdan kurtulun.